

Kapitola 2: Udržateľný životný štýl

2.1. Dopad nášho životného štýlu

Autor: Mgr. art. Zuzana Jezerská

Existujú dva konce tej istej palice, ktorá je obrazne potrebná k udržateľnému životnému štýlu; jeden je politický rámec a všetko, čo obsahuje; druhý je akcia zdola, ako napríklad aktívne občianstvo. Udržateľnosť sa nedá dosiahnuť v plnej miere bez prepojenia týchto dvoch prístupov.

Navyše trvalo udržateľný prístup nie je možné dosiahnuť, ak je obmedzený iba na jednu zložku, napríklad triedenie odpadu. Ide o celý zväzok palíc, komplex koherentných prístupov k životnému štýlu človeka, komunity, štátu. Je to jednoducho zmena myslenia, nový životný postoj.

Čo je životný štýl?

Životný štýl je “spôsob života jednotlivcov, rodín (domácností) a spoločností, ktorý uplatňujú pri každodennom zvládaní svojho fyzického, duševného, sociálneho a ekonomického prostredia. Životný štýl je vyjadrovaný v pracovných a voľnočasových formách správania sa a (na individuálnom základe) v činnostiach, postojoch, záujmoch, názoroch, hodnotách a pri rozdelení príjmov. Odráža tiež obraz ľudí, alebo ako sa ľudia sami vnímajú; ako vidia samých seba a predstavu, ako ich vidia ostatní. Životný štýl je zložený z motivácií, potrieb a želaní a je ovplyvňovaný faktormi ako kultúra, rodina, referenčné skupiny a sociálna trieda.”

<http://www.businessdictionary.com/definition/lifestyle.html>

https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%BDivotn%C3%BD_%C5%A1t%C3%BDI (v slovenčine)

Čo je udržateľný životný štýl? (Obr. 8)

Obrázok 1 – Zdroj: <http://www.sustainablefriends.com/sustainable-living/>

“Trvalo udržateľný životný štýl sú spôsoby konania a spotreby, ktoré používajú ľudia na to, aby sa spojili a odlíšili od ostatných, ktoré spĺňajú základné potreby, poskytujú lepšiu kvalitu života, minimalizujú využívanie prírodných zdrojov a emisie odpadu a znečisťujúcich látok počas životného cyklu, a neohrozujú potreby budúcich generácií.” (Prekonanie výziev vo výskume, podpore a realizácii trvalo udržateľného životného štýlu. Westminster, Centrum trvalo udržateľného rozvoja, Univerzita Westminster; strana 48 / Overcoming the challenges to researching, promoting, and implementing sustainable lifestyles. Westminster, Centre for Sustainable Development, University of Westminster; strana 48.)

<https://www.youtube.com/watch?v=ug-illMhcSs>

Ako možno žiť udržateľnejším spôsobom v našom každodennom živote sa dozviete o niečo neskôr, v **Kapitole 8, Riešenia pre každodenný život**. Pred tým však ešte pár slov o koncepte trvalo udržateľného života:

Nastavenie myslenia sa definitívne zmenilo – aspoň na úrovni globálnej politiky – na **Konferencii OSN o udržateľnom rozvoji z roku 2012**, ktorá sa konala v Rio de Janeiro. Bol to prelom – zosúladienie hospodárskych a environmentálnych cieľov globálnej komunity. Hlavy 192 zúčastnených vlád obnovili svoj politický záväzok k **trvalo udržateľnému rozvoju a vyhlásili svoj záväzok k podpore udržateľnej budúcnosti**:

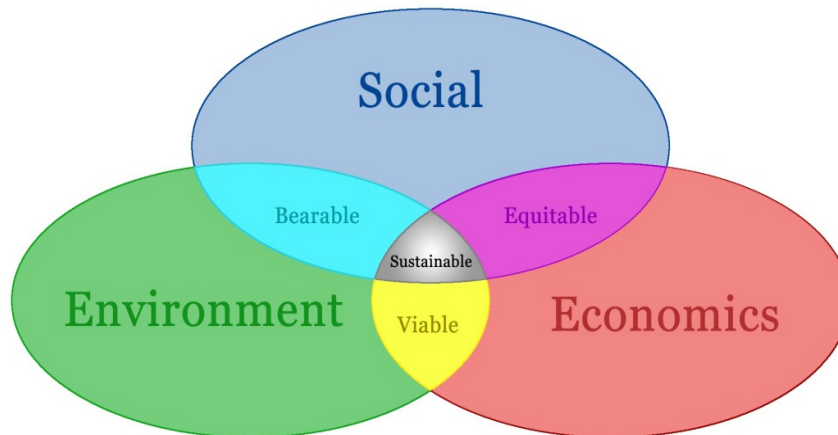
<https://web.archive.org/web/20140818215812/http://www.uncsd2012.org/about.html>

<https://sustainabledevelopment.un.org/rio20>

“Jednou z kľúčových koncepcií trvalo udržateľného rozvoja je vzájomná závislosť spoločnosti, hospodárstva a prírodného prostredia.”

<http://www.sustainable-environment.org.uk/Principles/Interdependence.php>

<https://www.eolss.net/Sample-Chapters/C13/E1-45-03-16.pdf>

Spoločnosť		
únosné		spravodlivé
udržateľné		
Životné prostredie	životaschopné	Hospodárstvo

Ako globálne bývanie zapadá do tohto konceptu?

Udržateľnosť sa netýka len environmentálnych faktorov; pokiaľ ide o dostupné bývanie, udržateľnosť sa rozdeľuje na tri časti: environmentálne, sociálne a ekonomické, ako je to znázornené na grafe. Environmentálna udržateľnosť sa zaoberá minimalizovaným využívaním zdrojov, minimálnym znečistením a ochranou miestnej biodiverzity. Sociálna udržateľnosť pokrýva širšiu škálu faktorov, vrátane dodržiavania etických noriem počas plánovania výstavby, integrácie budovy do okolitej komunity, navrhovania bývania na uspokojenie rôznych potrieb a poskytovania sociálnych služieb a zariadení. Ekonomická udržateľnosť je jednoduchá: sociálne bývanie by malo podporovať miestnu hospodársku rozmanitosť a poskytovať pracovné príležitosti obyvateľom.”

(<https://blueprint.cbre.com/rb-best-practices-in-global-social-housing-report-for-china/>)

Obrázok 2 - Tretina mestských obyvateľov - 1,6 miliardy ľudí - by mohla do roku 2025 bojovať o zabezpečenie dôstojného bývania; Zdroj:

<https://www.mckinsey.com/featured-insights/urbanization/tackling-the-worlds-affordable-housing-challenge>

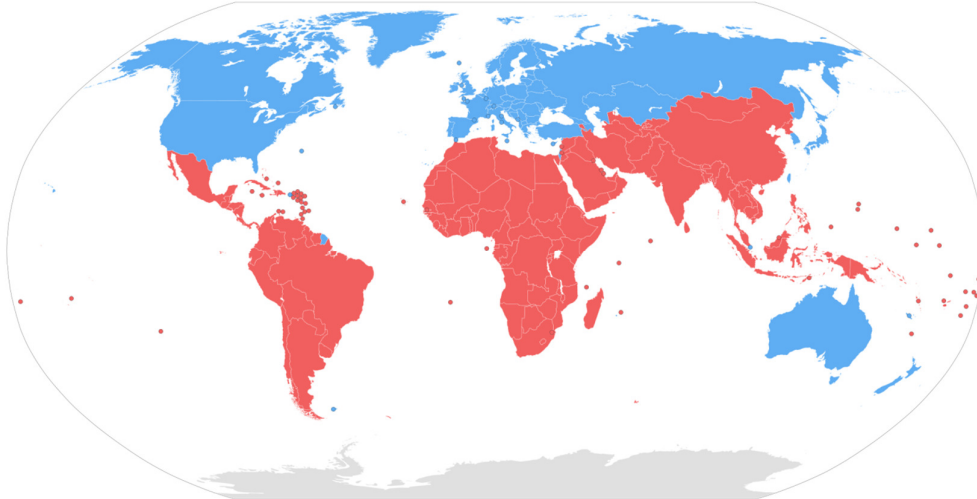
A čo prístup k dôstojnému bývaní: Máme naň všetci rovnakú šancu? Nie, samozrejme, že nie...

2.2 Globálny juh a Globálny sever

Autor: Mgr. art. Zuzana Jezerská

Pojmy “**Globálny sever**” a “**Globálny juh**” (Obr. 10) sú “alternatívne označenia pre “rozvinuté” a “rozvojové” krajiny. Spoločne Globálny sever a Globálny juh predstavujú prakticky celú globálnu populáciu. Pojmy Globálny sever a Globálny juh objavili v 70-tych rokoch, pravdepodobne súčasne aj ako protiklady. Zatiaľ čo krajiny, ktoré sú lokalizované na severe a krajiny, ktoré tvoria juh, majú podobné ekonomické a historické charakteristiky ako ostatné krajiny v spomínaných kategóriách, neexistuje presná definícia žiadneho z týchto pojmov.”

<https://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/north-and-south-global>

Obrázok 3 – Globálny juh a Globálny sever; Zdroj: Wikipedia

Jestvuje však viacero iniciatív, ktoré sa snažia o to, aby došlo k vyrovnávaniu týchto rozdielov. Jedným z princípov je aj tzv. rozvojová pomoc, alebo v novšom chápaní rozvojová spolupráca. www.un.org/ecosoc/sites/www.un.org.ecosoc/files/publications/what_is_development_cooperation.pdf
www.slovakaid.sk

Rozvojová spolupráca je ďalší široko diskutovaný problém o tom, čo je skutočnou podporou rozvojových krajín, kde končí a kde začína presadzovanie vlastných záujmov tzv. donorov, poskytovateľov rozvojovej pomoci. Príklad pozitívnej pomoci:

Etiópia – Integrované bývanie pre zraniteľné skupiny a projekt WASH

Tento projekt je realizovaný v 10 mestách regiónov Oromiya a Amhara v trvaní dvoch rokov. V tomto projekte sa Habitat Etiópia zameriava na zlepšenie životných podmienok zraniteľných rodín a rodín v núdzi, ktoré žijú v chudobe a ktoré sú postihnuté zdravotnými problémami a postihnutiami. Tieto rodiny sa stanú majiteľmi domov, na ktorých výstavbu prispejú len minimálne alebo vôbec. Intervencia zahŕňa rekonštrukciu / renováciu chátrajúcich domov pre zraniteľné rodiny a rodiny postihnuté malomocenstvom, renováciu komunálnych toaliet, poskytovanie hygienických školení budúcim majiteľom domov a členom komunity, ako aj zvyšovanie kapacít miestnych samospráv v oblasti nakladania s pevnými odpadmi prostredníctvom poskytovania vozov na pevný odpad a iných nástrojov. Habitat Etiópia postaví aj vodnú nádrž, nainštaluje zbernú a rozvodnú vodovodnú sieť a vybuduje komunitné miesta pri zdrojoch vody.

“Napriek veľmi významnému pokroku v celosvetovom meradle, ktorý vyzdvihol mnoho miliónov ľudí z absolútnej chudoby, existujú nezvratné dôkazy, že nerovnosť medzi najbohatšími a najchudobnejšími krajinami sveta sa rozširuje. V roku 1820 bol príjem na obyvateľa v západnej Európe trikrát vyšší ako v Afrike, ale v roku 2000 to bolo až trinásťkrát viac. Okrem toho v roku 2013 spoločnosť Oxfam uviedla, že najbohatších 85 ľudí na svete vlastní rovnaké bohatstvo ako najchudobnejšia polovica svetovej populácie.”

<https://www.rgs.org/CMSPages/GetFile.aspx?nodeguid=9c1ce781-9117-4741-af0a-a6a8b75f32b4&lang=en-GB>

<https://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/north-and-south-global>

Napriek takýmto rozdielom v kvalite života v rôznych častiach sveta, a dokonca aj v rámci jednej krajiny, stále žijeme na jednej planéte. Paradigmy rozdelenia moci a vplyvu sa neustále menia, je však našou spoločnou zodpovednosťou zdieľať rovnaké šance, poskytnúť dôstojné bývanie tým, ktorí nemajú prostriedky, vedomosti a právomoc, aby si mohli dovoliť takto žiť.